

דמתרחש ניסא ולא איברו מזוני. ת"ר מעשה באדם אחד שנשא אשה גדמת ולא הכיר בה עד יום מותה. אמר רבין (יוסף) בא וראה כמה צנועה אשה זו, שלא הכיר בה בעלה. א"ל רבי חינא זו דרכה בכך, אלא כמה צנוע אדם זה שלא הכיר באשתו:

לנדיקים בניחם שימלאו חטין גדלים גאולותיהם: גדמת. יפה קטועה: דרכה נכך. לכסות כל אשה ענמה וכ"כ זו שהימה לריכה לכך:

עין איה

מזוני. הסדרים המקושרים בחיי החברה. להספקת הכלכלה והמצאתה, לבד מה שמצאנו אותם מסובבים ונארגים זה בזה, בהמון הענינים הרבים שבחיי האגודה האנושית, ואגודת החיים מראש ועד סוף, הנה צריכים אנחנו להבין [ש]יש לזה תעודה מוסרית גדולה, שיהיו הדרכים של השגת המזון דוקא בזה האופן, והקושי בעצמו הנמצא בהשגת המזון עד שצריך להפנות אליו הכח היותר נשגב שבכחות העבודה והחיל המחשבי הנפלא של האדם, בזה עצמו יש דבר מכוון מאד לתכלית הצדק והמוסר שבהורכה אנושית. וכאשר תכלית הניסים בכללם היא להעמיד את מצב המוסר והמעמד הרוחני בכללו, ברעת השם ית', שהוא יסוד המוסר, לעדי עד, בהתגדלו והתרוממו, ע"כ רחוק הדבר שיפגע הנס בשינוי הדברים המיוסדים לעצם תכלית המוסר. ע"כ, מעט ישנה השם יתברך את הבחירה האנושית ע"פ נס, מפני שכל יסוד התהלוכה הניסית היא להעמיד את הבחירה התפשית על מצב עליון ונשא, ואיך ישונה ערכה ותכונתה בעצמה, והיא המרכז של כל הניסים עצמם. והוא הדין שכל דבר היותר קרוב לתכלית המוסר והצדק, יהיה הנס יותר רחוק מגבולו, כי לא יתכן לשנות את התכלית והמטרה עצמה כ"א את הגורמים והדרכים. ע"כ אנו מכירים, שלבד ההתפשטות של המון הסיבות שיש בגרמת הכלכלה, שע"כ ראוי מאד להיות מרחיב את הסיבות, שתהיה הכלכלה מצויה אל הכלל כפי הנדרש ולא להיות סומך בזה על סידור ניסי, כי שינוי הסדר בזה הוא מעכב את כל התכלית הערוך מקורא הדורות מראש ב"ה, שיבא האושר האנושי הכללי והפרטי דוקא ע"פ הסדרים הללו של מצב המסובך שבמזונות, הנה יש תכלית מוסרית כללי בזה הסדר. ע"כ מתרחש ניסא בדברים, אחרי שאין בסידורם נעיצה של יסודות

ו. ת"ר, מעשה באדם אחד שנשא אשה גידמת ולא הכיר בה עד יום מותה. אמר רבי, כמה צנועה אשה זו שלא הכיר בה בעלה. א"ל ר"ח, זו דרכה בכך, אלא כמה צנוע אדם זה שלא הכיר באשתו. ההוד והתפארת, כל מה שהוא יותר מלא בצירוי של האדם הפנימיים, כן האדם מתעלה, וכח דמיונו, שהוא הבסיס לכח השכל, מתקדש ומתאדר, עד שהוא מוכן יותר לקבל בנפשו את ההוד השכלי והמוסרי. ולהיפך, ציורי הכיעור, המצערנים את הטעם הטבעי של הנפש היפה שעשאה האלהים

ה. 1. ישעיה מא, ד. 2. עפ"י ירמיה ט, כג. ועיין מורה נבוכים בסופו. 3. "מאי משמע דהאי חק לישנא דמזוני הוא? דכתיב (בראשית מז, כב) ואכלו את חקם אשר נתן להם פרעה. מר זוטרא אמר מהכא (משלי ל, ח) הטרפני לחם חקי" ביצה טז, א. ועיין מדרש משלי לא. 4. משלי לא, טו.

שמכבדין. לטון כנלי. דף נד ע"א הרחלים יוצאות מאי כבולות, ומה שכתב אליה שלחן למטה
נרול שקושרין:

עון איזה

הצניעות. אמנם הנטיה שלא לטון יצאה מאי כבולות, שיהא
כעור, ומעיק על היופי הצניע שיהיה לטון כבולות
לו, זאת היא צניעותה של האשה, והנטיה שלא
להרחיב את העין כ"א לפי מדת התפארת, ואם תראה
מדת הצניעות של האיש, אמנם משובחת היא
הצניעות, כשהיא נטועה מצד עצם מדת החן והמור, שבורח
מן הכעור והניוויל מצד עצמו, ובוה האדם
עולה שיכרח ג"כ מן הכעור והרומה לו בדברים
השכליים והמוסריים. מה שא"כ כשבורח מן התגלות
הכעור מפני איוו שמירה של מגמה פרטית, צניעות
כזאת תהיה עלולה לתן רפיון לפעמים כנפש. ע"כ
עוד אענה בתכלית המעלה, אע"פ שהיא טובה ונאה.
אע"פ תפול תהגלותה ופחמים, שהעלמת העין מן
המראה הטוב, וזהו מה שא"כ האדם מעצם ההפסד
הצניעות, והנטיה הנכונה היא לא יצא מאי כבולות, אלא
הנטיה הנכונה, והנטיה הנכונה, והנטיה הנכונה, והנטיה
מצד עצם נטיה הנכונה, והנטיה הנכונה, והנטיה הנכונה, והנטיה
האדם. אמת הדבר, כי במקום שאין הצניעות קבועה
בטבע, לא תוכל להתקין מעמד במקום המצטרף לה
לשובתה הפרטית, ע"כ תפלא כמה צנועה אשה זאת
שלא הכיר בה בעלה. אבל עומק הצניעות, המציירת
את טבע הצנוע, המסתכל רק על המעלה והיתרון
מבלי כל הכרח, ומתורמם ממעל לכל פגע והפסד
היוצא מזה, שבנהוג שבחיים הבינונים היא רעה
רבה, זהו הצנוע הטבעי הדבק במקור הצניעות
הטהורה, מצד עצם אהבת החן והטוב, הוא לא יחוש
מה שהוא מנוג ונגאי, ולא יבא לעיניו גם אם יהיה
הדבר קרוב לו מאד, ונפשו תרגיש את הנמצאים
המושגים בחוגו ע"פ אותה התכנית השלמה שהם
נמצאים, כפי אמינות מציאות, ע"פ ההקפה הכללית
החובקת עולמי עד, ומתאשאת מעל לכל חק והגבלה,
כמה צנוע אדם זה שלא הכיר באשתו.

ו. הרחלים יוצאות כבולות. מאי כבולות,
שמכבדים אליה שלחם למטה, כדי שלא יעלו
הזכרים על הנקבות. מאי משמע דהאי כבול
לישנא דלא עביד פירא דוה, דכתיב "מה הערים
אשר נתת לי אחי ויקרא להם ארץ כבול עד היום

ישראל, הם מחלישים את כח המדמה ומטשטשים
את ההכרה המוסרית והשכלית. והנה, מעשי ד' הם
כולם באמת נאים ויפים ואין במציאות בכללה שום
דלם וכיעור, כי כולם הלא ממקור התפארת, הנצח
וההוד יטודם. אמנם כ"ד היה לו היה אפשר לאדם
להכניס בציוריו את כל המצוי, את כל מעשה
האלהים מראש ועד סוף, אז היה רואה כל דבר
במקומו הראוי והנאות לו, והיה כולו אומר כבוד
והן. אבל הלא רק חלק דל וקטן יראה האדם לעיניו
מכלל המציאות. ע"כ, יש חילוק רב בין תפארת
לכיעור, ולא כל האפשר להראות בעין יעורר ציור
של חוד, וישנה ציורם של צניעות ושל חן ושל
נפש. ע"כ, האדם שיהיה נטיה לראות את המציאות
המשכלת ומוגשת וזאת נטיה טובה, והוא מוכרח
הטוב והאשרו של, הוא מוכרח שיהיה נטיה טובה
להתייחס אל המציאות אשר סביבו באופן שיש
זהירות, שרק החלקים שישפיעו עליו חשפעה של
הוד והדר הם יראו לעיניו, ומה שיקטין את נפשו
בציורים שפלים ופחותי ערך, אותם יסיר מנגד עיניו,
יעלימם ויכסם, כדי שגם שיהיה כולט לפניו יהיה
רק הטוב והנאה, לפי יחוסו אליהם.

כשאחבת התוד והחן מתמלאת יפה בנפש עד
שנועשה כטבע קבוע, מסגלת הנטיה הטבעית את
העין לפול רק על ההוד וההדר, והכיעור מתרחק
ומתעלם. זה הכלל נוהג הוא בכל אופני ההוד
והכיעור, בין בדברים המורגשים, בין בדברים
המשוערים והמושכלים, שבכולם אין הכיעור נמצא
מצד עצמה אם היה אפשר לאדם לכלול את הכל,
ומפני ההשגה הקטועה של האדם, בא הכיעור
הנמצא בתלקים המתגלים אליו להעיב את אור נפשו
וע"ז נמצאת מדת הצניעות לעזרתה, להיות סופג
בהתגלות הקצת היפה והנאה, ומעביר עין מן ההוד
והכעור. אמנם כיון שבאמת אין שם כעור ומגורל,
כ"א מצד קוצר הראות ומיעוט ההקפה, ע"כ אנחנו
למדים כי מה שמכוסה, ראוי שיהיה רק מכוסה ולא
נעדר, והכיסוי יוליד את המטרה החשובה לשכלל
הוד המצייר והמתבונן, זאת היא מגמתה של מדת